

Asia: VN/18125/2025

## **Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi**

### **1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet**

#### **Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

#### **Muutosehdotus tai muu kommentti:**

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että on tärkeää, että taiteen perusopetus on kaikkien ikäryhmien saavutettavissa. Kuitenkin, kun tätä verrataan 3 §:n oppimäärän mitoitukseen ja laajuuteen, on vaarana, että harrastuksestaan innostuneet lapset ja nuoret eivät saa tarvitsemaansa mahdollisuutta edetä taiteen perusopetuksessa riittävän tavoitteellisesti tai ammatilliselle tasolle suuntautuen, koska opetuksen järjestäjän henkilöstö- tai muut resurssit eivät riitä tarjoamaan lapsille ja nuorille tarvittavaa määrää opetusta. Taiteen perusopetuksen tarkoitusta ja tavoitteita tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon myös nuorisolain (1285/2016) 2 § 3-kohta, jonka mukaan lain tavoitteena on tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa.

### **3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus**

#### **Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

#### **Muutosehdotus tai muu kommentti**

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että 3 § 4 momentin perustelukohta: "Oppilas voisi kuitenkin halutessaan, ja koulutuksen järjestäjän niin mahdollistaessa, suorittaa taiteen perusopetuksen oppimäärän myös laajempaan kuin 50 opintopisteen kokonaisuutena." on erittäin tärkeä ja tulee ehdottomasti sisällyttää säädettävään lakiin. Jos tämä jätetään pois tai toteutumattomaksi kuolleena kirjaimena, tapahtuisi niin, että lasten ei kannattaisi aloittaa harrastusta kovin pieninä, koska opintojen opintopistemäärä loppuisi kesken ennen teini-ikää tai mahdollisuutta esimerkiksi ammatillisiin opintoihin. Toisaalta erittäin tavoitteellisesti harrastavat lapset ja nuoret eivät voisi myöskään olla mukana harrastusta tukevissa toiminnoissa, kuten soittoharrastuksessa erilaisissa musiikin hahmottamisen aineissa, orkestereissa, bändeissä tai

produktioissa. Aluehallintovirastot painottavat, että jos taiteen perusopetuksen opintomäärässä luovutaan laajasta ja yleisestä oppimäärästä, tulee uutta yhtä oppimäärää voida tarvittaessa laajentaa. Etenkin, jos opintopiste sisältää vaikeasti mitattavia asioita kuten harjoittelua, opintopisteiden sisältämän opetuksen määrä voi jäädä suhteessa opintopisteiden määrään liian vähäiseksi tavoitteellisen harrastamisen kannalta.

Aluehallintovirastot painottavat ehdotuksen hallituksen esitykseksi 3 § 4 momenttia erityisesti taiteen perusopetuksen laadun ja oppilaiden yhdenvertaisuuden kannalta. Mikäli laajalla alueella on vain yksi opetuksen järjestäjä, joka ei tarjoa markkinaehtoista opetusta, ja tavoitteellisen oppilaan tie katkeaa oppilaitoksessa kesken, taiteen perusopetus jää siinä vaiheessa kokonaan tavoitteellisesti harrastavan oppilaan ulottumattomiin. Lainsäädäntö ei saa syrjäyttää tavoitteellisesti harrastavia nuoria, ja mikäli 3 § 4 momentti kirjataan ehdotetusti ja toteutetaan aina tarvittaessa, tilanne on oppilaiden yhdenvertaisuuden kannalta riittävän hyvä tältä osin, mikäli eri alueiden toimijoiden toimintaedellytykset turvataan.

Aluehallintovirastot toteavat, että nyt kirjatussa esityksessä laiksi taiteen perusopetuksesta mahdollisuutta opintojen laajentamiseen ei ole kirjattu 3 § 4 momenttiin, jonka sisältö on ainoastaan: "Taiteen perusopetuksen oppimäärän laajuus on 50 opintopistettä." Aluehallintovirastot lausuvat näkemyksensä, että kyseistä kohtaa tulee tarkentaa esimerkiksi näin: "Taiteen perusopetuksen oppimäärän laajuus on 50 opintopistettä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oppimäärän laajentamisesta." Laajentamismahdollisuus tulee tällöin ottaa huomioon taiteen perusopetuksen rahoituksessa.

## 4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

### Valitse sopivin

Kannatan

### Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

## 5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

### Valitse sopivin

Kannatan

### Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

## 7 § Koulutuksen järjestämislupa

### Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että taiteen perusopetuksen valvonnan kannalta on tärkeää, että järjestämisluvan saaneet koulutuksen järjestäjät voi tarkistaa rekisteristä. Myös oppilaan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että hänellä on tieto, että hän voi saada opetuksen järjestäjältä taiteen perusopetuksen päättötodistuksen.

## 8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

**Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että on erittäin tärkeää järjestämislupien antamisesta, muuttamisesta ja peruuttamisesta päätettäessä ottaa huomioon näiden suhde Lupa- ja valvontaviraston valvontatehtävään. Aluehallintovirastot katsovat, että toiminnan selvyiden vuoksi 8 §:ssä on tarpeen viittaus Lupa- ja valvontavirastoon sekä kanteluiden, oikaisuvaatimusten, valvonnan ja järjestämisluvan suhteeseen. Toisin sanoen, jos Lupa- ja valvontavirasto saa tietoonsa niin merkittäviä puutteita opetuksen järjestäjän toiminnassa, että toiminnan tarkoitus ja laatu osoittautuu kyseenalaiseksi, tämä voi johtaa opetuksen järjestämisluvan muuttamiseen tai peruuttamiseen.

## 9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

**Valitse sopivin**

Kannatan

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

-

## 10 § Yhteistyö

**Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että yhteistyöstä ei voida säätää laissa velvoittavana. Velvoittavana tämä ei kohtelisi eri maantieteellisiä alueita, opetuksen järjestäjiä ja sitä kautta oppilaita yhdenvertaisesti. Väkilukujen perusteella määritellyt pienet kunnat kattavat Suomen maa-alasta noin 70 %, mikä tarkoittaa, että noin 70 prosentin alalla ei välttämättä ole ainakaan suuressa määrin sellaisia yhteistyökumppaneita, jotka antavat jollekin taiteen perusopetuksen alalle merkittäviä yhteistyömahdollisuuksia. Aluehallintoviraston "Taiteen perusopetuksen alueellinen saavutettavuus 2012" -arvioinnin (Etelä-Suomen aluehallintoviraston julkaisuja 28/2014) mukaan esimerkiksi Uudellamaalla eri taiteen perusopetuksen alat olivat yli 90-

prosenttisesti saavutettavissa 10 kilometrin säteellä, mikä ylitti selvästi Manner-Suomen keskiarvon, kun taas muualla maassa taiteen perusopetus oli saavutettavissa keskimäärin noin 30 kilometrin säteellä, Lapissa vielä kauempana. Olennainen huomioitava asia on myös, että taiteen perusopetuksen järjestäjä ei voi vastata yhteistyökumppaneiden toiminnan laadusta.

Aluehallintovirastot painottavat, että yhteistyö tulee kirjata lakiin mahdollisuutena, mutta ei veloitteena. Pykälä on tällä hetkellä kirjoitettu muotoon: "Koulutuksen järjestäjä edistää tämän lain tavoitteiden mukaista toimintaa yhteistyössä tässä laissa tarkoitettujen koulutuksen järjestäjien sekä muiden yhteisöjen kanssa." Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että pykälä tulee kirjata seuraavasti: "Koulutuksen järjestäjä voi edistää tämän lain tavoitteiden mukaista toimintaa yhteistyössä tässä laissa tarkoitettujen koulutuksen järjestäjien sekä muiden yhteisöjen kanssa."

## 11 § Vastuutehtävä

### Valitse sopivin

Kannatan

### Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

## 12 § Valtion rahoitus

### Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

### Muutosehdotus tai muu kommentti:

Aluehallintovirastot toteavat, että taiteen perusopetuksen rahoitus ei kuulu sen toimivaltaan investointiavustuksia lukuun ottamatta. Aluehallintovirastot kuitenkin huomauttavat, että laissa tulee käyttää nimeä Lupa- ja valvontavirasto.

## 13 § Henkilöstö

### Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

### Muutosehdotus tai muu kommentti:

Aluehallintovirastot toteavat, että ehdotuksen hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi 13 § 3 momentissa aluehallintovirasto tulee muuttaa Lupa- ja valvontavirastoksi.

## 14 § Oppilaaksi ottaminen

**Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

Aluehallintovirastot toteavat, että yhdenvertaisuus oppilaaksiotossa on tärkeää, eli myös aikuiset voivat saada taiteen perusopetusta. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että lapset ja nuoret voivat saada riittävän määrän taiteen perusopetusta. Oppilaaksiottoa tulee verrata myös nuorisolain (1285/2016) 2 § 3-kohtaan, jonka mukaan lain tavoitteena on tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa.

**15 § Oppilailta perittävät maksut****Valitse sopivin**

-

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

-

**16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus****Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

Aluehallintovirastot toteavat, että ehdotuksen hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi 16 § 2 momentissa aluehallintovirasto tulee muuttaa Lupa- ja valvontavirastoksi.

**18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus****Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että 18 § perusteluissa tulee viitata lakiin valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017), jonka 2 § 10-kohdan mukaan lakia sovelletaan taiteen perusopetuksen toimijoihin.

**19 § Koulutuksen arviointi****Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

**Muutosehdotus tai muu kommentti:**

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että 19 §:n arvioinnin suhde Lupa- ja valvontaviraston peruspalvelujen arviointiin on epäselvä. Aluehallintovirastot ehdottavat, että 19 §:ään lisätään viittaus myös Lupa- ja valvontaviraston peruspalvelujen arviointiin, joka ei arvioi opetuksen sisältöä, vaan esimerkiksi opetuksen järjestämistä.

## Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

### Valitse sopivin

-

### Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

## 2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

### Valitse sopivin

-

### Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

## 20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

### Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

### Muutosehdotus tai muu kommentti:

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että 20 § 1 momentin 5-kohta poistetaan ja 20 § jaetaan kahteen momenttiin seuraavasti:

20 §

Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Taiteen perusopetuksen oppimäärän mukaista opetusta on kelpoinen antamaan henkilö:

- 1) joka on suorittanut asianomaiselle taiteenalalle soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon;
- 2) joka on suorittanut asianomaiselle taiteenalalle soveltuvan korkeakoulututkinnon;
- 3) jolla on tässä asetuksessa säädetty asianomaisen taiteenalan opettajan kelpoisuus;
- 4) jolla on asianomaiselle taiteenalalle soveltuva muu koulutus sekä vähintään 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot.

Jos tehtävään ei saada henkilöä, jolla on edellä säädetty kelpoisuus, tehtävään voidaan ottaa enintään vuoden ajaksi kerrallaan henkilö, jolla on asianomaisella taiteenalalla saavutettu taiteellinen tai muu ammatillinen ansioituneisuus.

Aluehallintovirastot toteavat, että taiteen perusopetuksen antaminen edellyttää vaativaa pedagogista osaamista. Mikäli tehtävään ei saada kelpoisuusehdot täyttävää hakijaa ja palkataan henkilö, jolla on asianomaisella taiteenalalla saavutettu taiteellinen tai muu ammatillinen ansioituneisuus, ja joka haluaa jatkaa tehtävässään, hänen on mahdollista hankkia myös pedagoginen kelpoisuus. Taiteen perusopetuksen pedagogista laatua ja siten oppilaiden oikeusturvaa ja yhdenvertaisuutta ei tule heikentää lainsäädännöllä.

#### 4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

##### Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

##### Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

##### Muut kommentit ja huomiot:

**Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"**

Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että lapsivaikutusten arviointi ehdotuksessa hallituksen esitykseksi on tehty ohuesti. Lapsivaikutusten arviointia esiteltiin sivuilla 40–42 kappaleessa ”4.2.4.1 Vaikutukset lapsiin ja nuoriin”. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan tässä esitelty lapsivaikutusten arviointi ei kuitenkaan vastaa kaikkiin keskeisiin kysymyksiin esimerkiksi taiteen perusopetuksen saavutettavuudesta ja yhdenvertaisuudesta. Aluehallintovirastot lausuvat yhteisenä näkemyksenään, että ennen taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamista asiassa tulee tehdä selkeämpi lapsivaikutusten arviointi.

Aluehallintovirastot lausuvat yleisinä kommentteina, että sivulla 26 todetaan, että oppilaitosten jaottelua yksittäisten taiteenalojen oppilaitoksiksi ei voida enää kaikilta osin pitää tarkoituksenmukaisena. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan esimerkiksi kansalaisopistot ovat jo pitkään tarjonneet taiteen perusopetusta monitaiteellisesti ja monialaisesti. Monialaisuus ei kuitenkaan yksiselitteisesti edistä taiteen perusopetuksen laatua, vaan laadun näkökulmasta on tärkeää ylläpitää myös yksittäisten taiteenalojen oppilaitoksia.

Aluehallintovirastot painottavat erityisesti taiteen perusopetuksen saavutettavuutta sisällöllisesti, maantieteellisesti ja kielellisesti niin, että oppilaiden oikeusturva ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Aluehallintovirastot pitävät hyvänä oppimispolun selkeyttämistä opetussuunnitelman yhdistämisen kautta, mikä tukee taiteen perusopetusta koskevaa viestintää. On kuitenkin tärkeää säilyttää mahdollisuus opiskella eri tahdissa ja eri laajuudessa.

Liljeström Anu  
Itä-Suomen aluehallintovirasto

Albert Johanna  
Itä-Suomen aluehallintovirasto - Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualue